

REGÉLO.

Pesten vasárnap augusztus 2^{kán} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Divatszerelem.

(Folytatása.)

IV.

Atyám előtt nemcsak nem maradtak titokban Breinfeld asszonyságnál tett látogatásaim, hanem alkalmat is keresett mind az anyát mind a' leányt egy harmadik helyen ismerni tanulni; hallottam, hogy fáradságot nem kímélve iparkodott mindkettőről alapos ismereteket szerezni; 's ezt szerettem, ebből látván, hogy hajlandóságot tudja, 's többé nem kétkedtem helybehagyásán

Egy bizonyos reggel magához hivatott, 's némelly kérdéseket téve a' kereskedésről, így kezdte beszélni:

„Te mindennap látogatod Breinfeld asszonyság házáat!”

„Nem mindennap, hanem hetenként gyakorta. Kellemes és művelt társaság szokott ott lenni. a' kisasszony szereti a' haagászatot, és némelly szép dal-darabokat szoktunk énekelni“

„Hallottam De miért mondod ezt csak most? miért nem tudatad velem előbb? Nem gondolnám, hogy fontosalap-okok tartóztatnak attól vissza.“

„Bizonyosan nem. Meg kell vallanom kedves atyám, hogy a' leány iránt nem vagyok közönyös.“

„Az nem szeretem. Én tudakozódtam ezen asszonyság körülményeiről.“

„És még sem talált okot a' helyben nem hagyhatásra!“

„De igen.“

„Ugyan mit találhatott kedves atyám? A' leány jó házból való, fiatal, művelt és gazdag.“

„Gazdag? gazdag nem. — A' leány kevés birtokot öröklött atyja után, az anya éppen semmit: de nem ez az, mi ellen szólásom van. Hogy nem gazdag, annak oka tékozló anyja, ki mindig többet költött férje jövedelménél; azonban ezt is elhallgatom, 's leányának éppen nem akarom szemére vetni: de — hogy mind az anyja mind a' leány még most is pazarló életmódot folytatnak, nagy

házat visznek, pompás multságokat adnak idegen erszényből, ön becsületjök rovására — ez alávalóság.

„Atyám! ki mondta azt önnek? — kiálték hevesen — ez nem igaz: koholmány, rágalom.”

„Nem — az én kedves Gutdauerem nem rágalmozó.”

„Ugy — hát Gutdauer? — Gutdauer hazudik, rágalmaz.”

„Ne vádolj olyt embert, ki sok éven keresztül szüntelen igaz és hű volt; ki téged karjain hordozott, szeret, 's miattad aggódik, mint tulajdon gyermeke miatt.”

„Atyám lehetlen. De még is mit mondott önnek Gutdauer?”

„Azt, hogy báró Brandt, ki a' leányt szereti, 's kinek a' titkos tanácsnokné leánya kezét meg is ígérte, gondoskodik az egész házról, mióta a' városban laknak.”

Atyámnak e' szavaira egészen oda lettem; ott akartam hagyni azon pillanatban, hogy Amáliához siessek tőle fölvilágosítást kérendő. De ő megfogván kezemet, zavarodásomtól fölindítva szelid hangon így beszélt tovább:

„Mire való hát e' tréfaüzés veled? Minek kecsegtetnek téged, ha a' báró birja már a' leány kezét, és ha nem — miért fogadják-el jótéteményeit? — hogy hiúságuknak tehessenek eleget?”

„Az asszony meg lehet, hogy olyan — viszonzám — de a' leány ártatlan.”

„Nem egészen. Azt meghiszem, hogy a' kisasszony neked, mint fiatalabb, szebb és szintolly gazdag férfinak, szívében elsőséget ad a' már életuntt báró fölött: de jelenleg, midőn még nem vagy magad ura, és e' költséget, ha elég esztelen volnál is azt tenni akarni, még most nem teheted, nincs egyéb eszköz kezében, mint körülményeiről a' világot megcsalni, és azon kis csalást megtörténni engedni — hogy a' báró szerelmét legalább elsziveli.”

„Atyám! ön engem megöl e' szókkal. A' leány ártatlan. — Az nem lehet igaz. Miért szívelne a' báró vetélytárust?”

„Téged a' titkos tanácsnokné a' báró előtt alkalmasint úgy irle, mint ártatlan tréfaeszközt; kit a' leánynál még most meg kell hagyni társalkodóul, kinek gyakori látogatás engedtetik, mert jól érti a' zenét. Alkalmasan a' leány sincs veled bizodalmasan a' báró jelenlétében.”

„Lássa atyám, milly roszul van értesítve; az éppen nem úgy van.”

„De száz szónak is egy a' vége. Soha sem engedhetem meg, hogy oly leány legyen fiam neje, kinek híre már szenvedett; hogy oly nő, kit nem igaz szerelem, hanem kincs-szomj köt hozzá, oly vagyont, melyet én fáradtsággal és foly-

vásti munkával szereztem, könnyelműen elpazaroljon, és őt, midőn már mindenéből kikoppasztotta, hideg vérrrel egy — tán más gazdagabbnak fölládozza.

„Milly undorító képet fest atyám! Azt Amália nem tehetné.”

„Kedves fiam — kezdé még egyszer kezemet reszketve megfogván — jövőd földi boldogságodra, atyád nyugalma kényszerítlek, hagyj-föl azon leánynyal!”

„Tehetem-e azt csupa gyanúból?”

„Több mint gyanú, előttem bizonyos.”

„Arról magam akarok meggyőződni!” — kiáltám, és kirántva kezemet az övéből, hirtelen eltüntettem.

Lerohantam a' lépcsőkön, és — mint egy gölyóval találtt őz a' mezőn — szaladgáltam ide 's tova a' város utszáin a' nélkül, hogy tudnám, hova. Végre megállapodtam, 's kezdtem gondolkozni, hogy' akadhatnék a' dolog nyomára.

Ekkor egy borzasztón visszajeszto' érzés támadt-föl lelkemben: alávalóság — kiáltám — illy gyanúnak helyt adni azon lény iránt, kit szeretsz! Nem tiszteleten, bizodalmon nyugszik-e a' szerelem? és ha egyiket megsérted, nem szenved-e akkor a' másik is?

Nem Amália! én olly hűtelen veled nem bánhatok; nem — még csak barátomat sem fogom az iránt megkérdezni. De még is, atyám intését sem vethetem-meg. Hogy' lehetne ezt kikerülni? — kérdém magamtól. — No tán így — felelvén tulajdon kérdésemmre — Amália te magad fedezd-fel előttem az igazságot; ha szád megnyugtat, úgy szivembe többé semmi kétség sem férkezhet. 'S aztán — nem atyám az, kinek hitelt kell adni, hanem Gutdauer.

Megvártam az órát, melyben Amáliához szoktam menni, és jó is volt; mert az alatt nyugodtabb 's megfontolóbb lettem, és így gondoltam magamban: Amália szép, igen szép. Hány nőben támaszthatott szerelemföltést? és a' szerelemföltés nem a' rágalom, irigység forrása-e gyakran a' kebelben?

E' gondolat visszaadta nyugalمامat, sőt kedvemet. Elközelgett az esti óra; siettem hozzá. Az úton föltettem magamban, hogy e' tárgyról nem is beszélek vele: miért szomoritnám-meg illy boszút szülő rágalom emlegetésével? — Ez estvén vidám társaságot találtam; a' báro nem volt ott; rosszul léte hon tartóztatta; vidámabbak voltak, mint közönségesen; Amália többször szorongatta kezemet; titkon szerelmes pillantásokat vete rám, 's így boszúm egészen elenyészett, 's minden nyoma a' gyanúnak.

Folytattam azért látogatásaimat a' háznál, mint az előtt. — Milly szerencsétlen még is az öregség — gondoltam magamban! — Nem azért, mivel a' természet sok örömtől megfosztja, mel-

lyekbe az ifjúság duskáskodik; hanem azért, mert szemeit meghomályosítja: és honnan nekünk rózsá-piros hajnal ragyog, ott ő csak komor fellegeket lát. Amália mindig barátságosabb lett, kimeríthetlen volt a' kedveltetésben: folyvást hatalmasabb lánczok fűződtek körülünk, és szakadásról már gondolni sem lehet. Sőt a' báro is legjobb barátom lett; láttam, milly alaptalan pletyka csalta-meg jó atyámat, de még sem vehettem magamnak bátorságot, hogy arról Amáliának szóljak. Nem csak — hanem hiúságom, melly vágytársról nem is álmodhatott, 's Amália viszont-szerelme egészen biztosítottak. E' tárgyról még egyszer beszélt velem atyám intőleg, de nem olly aggódó hangon mint először.

Egy nap több helyről számos kereskedői levelek érkezvén, a' mint olvasásukkal készen voltunk, monda hozzám:

„Számos foglalatosságaim Hamburgban, e' főhelyen a' szárazföld és Anglia közt, naponként úgy szaporodnak, hogy szükséges ott hivatalt állíttatnom, 's úgy gondolkodtam kedves Gyulám, hogy téged teszek oda igazgatónak. Eigondolhatod, milly nehezemre esik téged elbocsátni oldalam mellől; de ön hasznod kívánja, hogy ezen igen fontos kereskedői helyet megismerni tanuld, és egy két évi ott léted kész kereskedővé képezend. Kaptam is már választ e' tárgyban kereskedői és ifjúkori barátomtól Bergnértől, ki jelenleg hivatalszobám butorzásával foglalkodik. Sok általa tett előkészületet fogsz találni, és benne egy alkalmas embert tanulandsz ismerni.“

Atyám ugyan egészen meglepett ez ajánlatával, de még is egyszerre átláttam, mit akar tulajdonképpen eltávolíttatással. Egy sértő nem-mel nem állhattam ellent, 's neki engedelmeskedni annyit tett, mint Amáliától válni, talán örökre Isten hozzádot mondani. — „Mikor gondolja kedves atyám hivatalát ott megnyitand-hatni? — kérdezém zavartan.

„Minél előbb — viszonzá — látod, hogy a' körülmények sürgetősek. Készülj útra; mert meglehet, hogy jövő héten már el kell utaznod.“

Azon napon sokat küzködtem magammal; kerestem kifogásokat az utazástól menekendő; nyílt akartam lenni egészen atyám előtt; akartam, de nem mertem. Végre még is győzött fiúi engedelmességből származott kötelesség-érzetem; elhatároztam engedni atyám akaratjának.

Még azon este közlöttem Amáliával atyám akaratját, ki azt látható nem tetszéssel fogadta.

„És mit gondol ön, Gyula mit teend? — kérdezte félig tudakoló hangon.

„Mit gondoljak egyebet? atyám akaratjához 's a' szükséghez, mellyet rendeltetésem hoz rám, kell magamat alkalmaztatnom.“

„Ön szinte könnyebbülve érzi magát azon gondolat által, hogy engem elhagy?” — monda, sértettnek érezvén magát.

„Hát elhagyjuk azt, kinn egész lelkünkkel függünk? önt én soha el nem felejttem.”

„Szók, üres szók! Ha elválunk, elszakadnak a szerelem lánczai, melyeket szokás és mindennapi együtt lét kötöttek, ’s gyengé emlékezetben él egy sötét kép szemeink előtt, melyet egykor a’ fris élet tüzes színeivel láttunk körülünk lebegni.”

„Nem Amália, bizonyosan nem. E’ leírás nem illik szerelmemre. Rövid időn visszajövök, tudatom atyámmal határozatomat, hogy őt nőmnek akarom, és ha látandja, hogy szerelmem idővel, térrel daczolva régi erejében van, bizonyosan egyezését adandja. Legyen ön nyugodt! Rövid időre válunk csak-el; ekkor ismét egyesülendünk, és mindig együtt fogunk maradni.”

Elővettem minden szónoki tehetségemet csillapítani Amáliát, és szerencsés is voltam. Érzése, melyet egyik előterjesztés könnyen megzavart, a’ másik által ismét könnyen vidorrá lett, és a’ vidám társaság, mely ez estvén itt mulatott, eloszlatta kedvem homlokáról a’ szomorúság utósó föllegeit is. A’ titkos tanácsnokné asszony egykedvűleg fogadá elutazásomat; legalább több jelét az elégedetlenségnek nem mutatta, mint mennyit az udvariság szabálya akkor kíván, ha egy gyakori házi barát elvál tőlünk ’s elválását tudatja velünk. Vele eddig még nem szóltam nyíltan Amália keze iránt, de nem is mehettem annyira, míg atyám egyezéséről bizonyos nem lehettem; láttam azonban, hogy nem is kíván illy nyilatkozást, sőt azt hittem, hogy kerül. Annyit mondott Amália, hogy tudja viszonyunkat, abban pedig minket legkevésbé sem zavart-meg.

Az utósó napok Amália körében sebesen röptültek-el, mintha csak másod perczek voltak volna. Űtött a’ válás órája, és egy volt a’ legkínosabbak közül, melyeket valaha éreztem. Azokból miket ez órára halasztottam, egy szó sem jutott eszembe, ’s Amália ajkaira egy forró csókot nyomva elváltam könyűk közt.

Nagyon megindító ’s fájdalmas volt atyámtóli bucsúm is; erősen szorított karjai közé, ’s könyűivel áztatta arczomat. — „Én — monda zokogva — ajánlatalak barátomnak Bergnernek; föl fogsz vétetni a’ családba, hol igen szép példányát találandod a’ csendes házi életnek; légy gyakori azon körben. Mi a’ kereskedési dolgokat illeti, itt ez irományokban kimerítő utasítást találandsz.” — E’ szók után még egyszer kebléhez szorított, ’s elváltunk, hogy többé egymást ne lássuk.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyász h i r. — Kecskeméten Balásfalvi Kiss István, t. n. Pest megyének több évig — különösen a' gyász emlékü cholera idejében fáradhatlan szorgalmú esküttje, t. n. Csongrád vármegye táblabírája, hosszas mellvízi betegeskedése után folyó évi július 17-én d. u. 5 órakor 41 éves korában e' mulandó életet az örökké valóval fölváltotta, bánatteljes özvegyének, t. Kovács Maria asszonynak, 's három éven túl alig tartott boldog házassága gyümölcseinek, Aranka és Béla árváinak, megszororodott testvéreinek, számos atyafiainak 's barátinak siralmas bánatot, mély szomorúságot 's áldott emlékezetet hagyván maga után.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Vizgyógyintézet. Korunk szüksége és kívánata szerint a' pesti városligét szomszédságában, kies 's nagy telken, a' tűzjáték tere mellett, miután az itt bőven levő viz hivatalos vizsgálat szerint mind tisztasága, mind pedig hidege tekintetében a' hegyi forrásvizhez hasonlónak találtatott, sőt lak-és kényelemről is gondoskodva van, vizgyógyintézetet állít egy társaság. — A felállító erőművész, ki sok e'féle intézetet látott, sőt maga Graefenbergben is volt, a' czélszerűségről kezeskedik. Az intézésre megkért orvos ur is nemcsak elismertt gyakorlati tapintata, de Graefenbergben személyesen szerzett ügyessége által is segitendi azt üdvösebbé tenni; nem lesz azonban gátolva senki azon orvoshoz folyamodni, kihez bizodalma vonzandja.

Felfogadtatnak a' görcsbetegek kivételével e' gyógymódra alkalmas mind hölgyek mind pedig férfiak — a' kétnem mindenben, asztalt kivéve, elkülönözve levén, 's a' tartozás, lak, éls és szolgálatért, mosáson és ágyruhákn — melyet kiki magával hozni kéretik — kívül 36 p. ftra határozottatott havonként. Orvosoltatnak itt-nem-lakók is, kikre nézve minden élvezet külön lesz meghatározva. A' jöni kívánók bérmentes levél által, vagy személyesen jelentkezni kéretnek az intézet igazgatójánál. Kéretnek továbbá a' vármegyei dolgoztató intézetek igazgatójai, méltóztatnának alólírttal közleni 6 láb hosszú és 5 láb széles jó pakróczok árrát.

Az intézet megnyitattik f. é. aug. elsőjén, és fog a' télen is folyvást nyitva lenni; mellyben kielégítő, sőt megelőző pontosságról kezeskedik

Pest, jul. 8-kán 1840.

Ferenecziek piacznán, Jankovics alsó házban 439. vagy az intézetben

Horváth János,
igazgató.

KÜLÖNFÉLE.

Két fehér rózsá. Mintegy két hónapja — így kezdé panaszát Galien asszony, parisi varrónő, a' békebiró előtt — hogy C* kisasszony C* T* herczeggel férjült. A' mennyasszony nászöltözetének készítésével, mellynek valóságos remekműnek kelle lenni, én valék megbizva; hullámozó csipkék, gyöngyök, guipure himzéseknak, szóval, a' művészet minden csudájának pazarlásig kelle ragyogni rajta; de ezeken kívül egy ritkasággal vala még díszítendő: fehér rózsával télutó végén.

A' bíró tekintete a' vádlottra fordult, és kérde: 's' e' rózsát Min villa o Flora kisasszonynak kelle önnek kezéhez szolgáltatni, nemde?'

„Igen, uram; ő virágok ápolásával foglalkodik, 's Parisnak minden divatvarrónője töle vásárolja azokat már régóta. Ennek következtében én is hozzá menék, 's ő kötelezé magát, hogy 25 frankért a' birtokában volt két rózsza közül egyiket átadja. Én bízam szavában, 's más virágról nem gondoskodtam. Minthogy azonban az ígért rózsát meg nem kaptam, a' nászruha nyakamon maradt, 's én Flora kisasszony szó-szegése miatt 150 frankban károsodtam.“

A' bíró a' vádlotthoz fordult, és nyilatkozványát kérte: mért nem tartámeg szavát.

A' félelmes hangon rebegett válasz következő vala: „Nem hibámból történt. A' rózsza elvitelének előestvéjén, míg lakomon kívül valék, hirtelen esőzni kezdett; a' rózsza azinyilt, 's egy két óra mulva csak szára állott még. Higye-el ön, valót szöllok.“

Bíró. Hiszem, kedves gyermekem; de ön átadható vala a' másik rózsát!

Flora (könyezve). „Nem, nem; ezt nem ígértem oda! Igaz, hogy átadhattam volna Gallien asszonynak — mert kettő közül ez volt a' szebbik — de azt nem akartam, nem tehetém, mert — anyámnak volt szánva.“

Bíró. — Születése- vagy névnapja volt édes anyjának.

Flora (elhaló hangon) „Nem, uram, halála napja. Átszenderülése óta még egy évben sem mulasztám-el, halála napján sirjára fehér rózsát ültetni, melyet a' boldogultt annyira szeretett.—Ezt az idén is megtevém, gondolva: a' mennyasszony rózsám nélkül is elég szép leend, 's kedvencz virágát szegény anyám is megkapandja.“

E' szavaknál könyük fojták-el Flora szavát; a' panaszló megindulva közelített hozzá őt vizsgáztalandó; a' közönség szíve mélyeig volt meghatva. Végre megszólalt Gallien asszony.

„Bíró ur, vádamat visszaveszem; igen helytelenül cselekedném, ha e' szegény gyermeket jámbor tetteért üldözni akarnám. Szót se többé erről Flora— a' dolog csupa vak eset, szerencsétlenség, 's nem egyéb volt. Pótlásul engedtessek-meg, hogy önt leányomnak fogadhassam.“

A' bíró elérzékenyülve jelenté-ki, hogy itt szükségtelen az ítélet.

Moslim rendkereszt. — Schach Sudesa, a' Brittek által ujra királyi székére segített afghanistani fejedelem, Durani rend név alatt új diszjelet alapított, mely egészen utánzás a' másodrendű Guelf-rendnek. A' diszjel t. i. két keresztben fektetett fegyver felett álló maltai kereszt; csak-hogy a' Guelfek czimere helyett — égszínkék kör és borostyánnal körülfogott fehér ló — a' schachnak nisanja fölött gyöngy-gyűrű és zöldes-bíbor mezőben arannyal beégetett arab betűk, a' moslim hitvallást és schach praedicatumát tartalmazók, vannak. A' nisan tulajdonosai nagy keresztteseknek 's lovagoknak neveztetnek minden vakbuzgó muzulman legnagyobb boszujára; kik már a' kereszt láttára is iszonyingert kapnak. — Sudza schah, midőn a' keresztet választá e' diszjelnek, kevesebb figyelemmel volt az islamra, mint a' britt-kelet-indiai társaság Hindostan nagyobb számú moslim lakói iránt van; mert a' társaság által alapított diszjel, szalagon függő arany csillag. A' török félhold-rend körídomú volt; a' persa oroszán és naprend, melyet Malcolm János

viselt, tojásdad gömbölyeg; a' delhi-i császár diszjele hal-idomú. M e h e m e d Ali horgonyt 's gyémánt félholdat osztogat tisztjeinek. Azonban eddigelé halatlant volt, hogy keleti fejdelem a' keresztet választotta volna diszjelnek, mint az afghanistani fejdelem. Durani név a' legnemesebb afghani családról vétetett, kinek birodalmát D o s t Muhammed darabolta-el.

S a n d György lakása a' rohanti várban. A' szoba ajtaja fölött következő felirat ragyog: „La fumée de la gloire ne vaut pas la fumée de ma pipe.“ (A' dicsőség gőze nem ér-föl pipám füstjével). Szoba közepén áll az úkanya ágya, egy tiszteletes, inkább széles mint hosszú ágy, oszlopokon. Az ágy ellenében nagy tükör áll, mely hajdan Poitiers Diana-é volt, körösleg pedig pipák, gyilkok olvasók és kőöntőük állnak. A' kályhán vegyérczbe öntött Krisztus áll. A' szoba többi butorzatát néhány renaissanceszék, néhány raphaeli madonna, egy fali óra, mely egyik lengyel királyé volt, thea- és kávé edények, chinai virágkorsók, kis dolgozó asztalkán heverő ó tárcza egészítik-ki, melyek itt ott, mérték -aránytalan rendetlenséggel szétrakvák; legkülönösebb azonban butorzata között egy kályhaellenzék, melyre a' költősző nagy emberektől kapott nevetséges leveleit szokja felraggatni. Sand György a' jó illatnak éppen olly szenvedélyes kedvelője, mint a' zenének. Szobája majdnem örökké keleti illatokkal van elárasztva. Örömet bibelődik virágokkal, 's azt állítja: miképp' sokkal bajosabb csak félig sükerült bokrétát is kötni, mint leghatásteljeseb regényt irni. E' nagy teremre kisebb kabinet nyílik, melyben ásvány-, rovar-gyűjtemény, utazási emlékek, hegyeken szedett rozmarin 's mok hevernek rendetlenül; a' falakon bágyadt színű függő szőnyeg lebeg; egy szétzuzzott gitár mellett halálkoponya fekszik. Szóval, egész szoba nagyon gyász-tekintetű, 's a' könyűkben uszó „L e l i a“ hihetőleg itt készült.

M a g a m n y a k á t m e t s z e n é m - m e g. Legközelebről két komikus a' palais-royal-i sétányban, mely közönségesen hely nélküli színészekkel van telve 's Greve-nek nevezetik, összezördült. A' pernek kihívás lön eredménye, 's más nap mindketten megjelentek a' esatatóren. Midőn egymásnak ellenében álltak, felszóllalt A. ur: „Éppen most ötlött eszembe, hogy önnel nem vivhatok.“ — „Micsoda? nem vivhat? — kérdé C. ur— hogy? értsem ezt?“ — „Ugy, hogy én nem vivok.“ — „Ön megsértett, és még vonakodik elégtételt adni?“ — „Ha megsértettem önt, minden tölem telhető elégtételre késznek nyilatkozom; azonban a' vivástól legyőzhetlen ok tartóztat vissza.“ — „Szabad-e ez okot tudni?“ — „Abban ismét uj sértést találha ön.“ — „Nem, uram.“ — „Beesületére fogadja ön?“ — „Beesületemre fogadom.“ — „Hallja tehát: ha megvivunk, én valószínűleg meggyilkolom önt, 's akkor magam nyakát metszeném-meg; mert én maradnék az országban legrutabb 's legrosszabb színész.“ — Az ellenfél elnevette magát; kezét fogtak, 's a' könnyen szomorúra fordulhatott történetet Paris egyik első vendéglőjében vigjátékká változtatták.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 612.